

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002597

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іпатов Анатолій Володимирович

2. Anatolii V. Ipatov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1723-7488

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 04-08-2025

Спеціальність за освітою: Публічне управління та адміністрування

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9504

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07

Тема дисертації:

1. Формування конкурентного потенціалу аграрних підприємств
2. Formation of the competitive potential of agricultural enterprises

Реферат:

1. Дисертація присвячена теоретичному обґрунтуванню, методичному забезпеченню та практичній розробці підходів до формування та розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств. В роботі узагальнено теоретичні основи та удосконалити понятійно-категоріальний апарат досліджень конкурентоспроможності аграрних підприємств та їх конкурентного потенціалу. Обґрунтовано методичні підходи до оцінки результативності процесів формування й розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств. Здійснено аналіз і оцінювання сучасного рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств та ступеня ефективності реалізації їх потенціалу. Визначено специфіку галузі та окреслити пріоритетні напрями зміцнення конкурентних позицій у межах агропромислового виробництва. Обґрунтовано організаційно-економічний механізм розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств на основі раціонального використання ресурсів. Розроблено рекомендації щодо формування ефективної інвестиційної політики для підвищення конкурентоспроможності. Обґрунтовано концептуальний підхід до підвищення результативності виробництва агропродовольчої продукції та зміцнення її конкурентних переваг шляхом

впровадження сучасних систем забезпечення якості. Обґрунтовано теоретико-методичні підходи до формування організаційно-економічного механізму розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств, який розглядається як цілісна система взаємозв'язаних організаційних та економічних методів, інструментів і важелів, що забезпечують вплив на виробничо-господарську діяльність підприємств з метою створення стійких конкурентних переваг, а також спрямований на раціональне використання ресурсного забезпечення, адаптацію до умов ринкового середовища, посилення інноваційної активності та формування стабільних конкурентних позицій аграрних підприємств на ринках агропродовольчої продукції. Визначено підхід до ідентифікації конкурентного потенціалу аграрного підприємства шляхом комплексного поєднання в його структурі шести ключових складових: ресурсної, кадрової, фінансово-інвестиційної, адміністративно-управлінської, інноваційної, маркетингової, що дозволяє не лише всебічно охарактеризувати наявний конкурентний потенціал підприємства, але й істотно спрощує процедури оцінювання досягнутих рівнів конкурентоспроможності, а також сприяє побудові ефективних аналітичних та інформаційних систем підтримки ухвалення рішень щодо стратегічного розвитку підприємства на конкурентних засадах. Здійснено розробку комплексного набору заходів щодо інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності, а також є орієнтованим на формування конкурентного потенціалу підприємств на агропродовольчих ринках шляхом раціоналізації використання виробничих ресурсів відповідно до технологічної специфіки діяльності через розробку цілісної фінансово-інвестиційної та маркетингової стратегії, що враховує сучасні виклики ринкового середовища та потреби підвищення ефективності господарювання. Визначено напрями формування та реалізації стратегій розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств, які, на відміну від традиційних підходів, базуються на врахуванні рівня раціональності впливу сукупності детермінант зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування господарюючого суб'єкта, а також уточненні системи принципів, що лежать в основі розвитку конкурентного потенціалу аграрного підприємства, а саме орієнтації на пріоритетні споживчі потреби, забезпечення економічної результативності, дотримання принципів енергозбереження та раціонального використання ресурсів, системності і комплексності дій, адаптивності до змін ринкового середовища, а також гнучкості і динамічності стратегічного реагування. Обґрунтовано концептуальні засади підвищення ефективності виробництва агропродовольчої продукції та забезпечення високого рівня її конкурентоспроможності шляхом впровадження сучасних систем управління якістю, які передбачають у галузі тваринництва застосування інструментів геномної селекції у племінній роботі, оптимізацію раціонів годівлі тварин, а також дотримання вимог ветеринарних і санітарних стандартів, а у рослинництві впровадження принципів точного землеробства та орієнтацію на вирощування нішевих сільськогосподарських культур, що відповідає вимогам ринку і сприяє формуванню сталих конкурентних переваг. В першому розділі «Теоретичні основи формування та розвитку конкурентного потенціалу аграрних підприємств» окреслено сутнісно-змістові характеристики дефініції «конкурентний потенціал» в системі підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств, визначено теоретико-методичні засади формування сталої позиції розвитку потенціалу конкурентоспроможності аграрних підприємств, обґрунтовано методичні засади оцінки ефективності управління розвитком конкурентного потенціалу аграрних підприємств.

2. The dissertation is devoted to the theoretical substantiation, methodological support and practical development of approaches to the formation and development of the competitive potential of agricultural enterprises. The work summarizes the theoretical foundations and improves the conceptual and categorical apparatus of research on the competitiveness of agricultural enterprises and their competitive potential. Methodological approaches to assessing the effectiveness of the processes of forming and developing the competitive potential of agricultural enterprises are substantiated. The current level of competitiveness of agricultural enterprises and the degree of effectiveness of realizing their potential are analyzed and evaluated. The specifics of the industry are determined and priority areas for strengthening competitive positions within the agro-industrial complex are outlined. The organizational and economic mechanism for developing the competitive potential of agricultural enterprises based on the rational use of resources is substantiated. Recommendations are developed for the formation of an effective investment policy to increase competitiveness. A conceptual approach to increasing the efficiency of the

production of agro-food products and strengthening its competitive advantages through the implementation of modern quality assurance systems is substantiated. Theoretical and methodological approaches to the formation of an organizational and economic mechanism for the development of the competitive potential of agricultural enterprises are substantiated, which is considered as a holistic system of interconnected organizational and economic methods, tools and levers that provide an impact on the production and economic activities of enterprises in order to create sustainable competitive advantages, and is also aimed at the rational use of resource provision, adaptation to the conditions of the market environment, strengthening innovative activity and forming stable competitive positions of agricultural enterprises in the markets of agri-food products. An approach to identifying the competitive potential of an agricultural enterprise has been determined by a comprehensive combination of five key components in its structure: marketing, financial and investment, organizational and economic, organizational and managerial and resource potentials, which allows not only to comprehensively characterize the existing competitive potential of the enterprise, but also significantly simplifies the procedures for assessing the achieved levels of competitiveness, and also contributes to the construction of effective analytical and information systems to support decision-making on the strategic development of the enterprise on a competitive basis. A comprehensive set of measures has been developed for investment support of innovative activities, and is also focused on the formation of the competitive potential of enterprises in agri-food markets by rationalizing the use of production resources in accordance with the technological specifics of the activity through the development of a holistic financial, investment and marketing strategy that takes into account the modern challenges of the market environment and the need to increase management efficiency. The directions of formation and implementation of strategies for the development of the competitive potential of agricultural enterprises have been determined, which, unlike traditional approaches, are based on taking into account the level of rationality of the influence of the set of determinants of the external and internal environment of the functioning of the business entity, as well as the clarification of the system of principles underlying the development of the competitive potential of an agricultural enterprise, namely, orientation on priority consumer needs, ensuring economic efficiency, adherence to the principles of energy conservation and rational use of resources, systematic and comprehensive actions, adaptability to changes in the market environment, as well as flexibility and dynamism of strategic response. The conceptual principles of increasing the efficiency of agri-food production and ensuring a high level of its competitiveness through the implementation of modern quality management systems are substantiated, which provide for the use of genomic selection tools in breeding work in the field of animal husbandry, optimization of animal feeding rations, as well as compliance with the requirements of veterinary and sanitary standards, and in crop production, the implementation of the principles of precision agriculture and orientation towards the cultivation of niche crops that meet market requirements and contribute to the formation of sustainable competitive advantages.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0117U003102, 0118U005208

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Makarenko P.M. Competitive potential branding model of subjects of Agro-food economy sector Ukraine / P.M. Makarenko, V.I. Pilyavsky, I.Hr. Mykolenko, O.O. Varchenko, A.V. Ipatov //Review of Economics and Finance, 2023. Vol 21. № 1. P. 221-235.

- 2. Іпатов, А. (2025). Тенденції інвестування в розвиток конкурентного потенціалу аграрних підприємств. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 340(2), 596-601. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-95>
- 3. Іпатов А. В. Інформаційна підтримка управління агробізнесом як інструмент реалізації конкурентного потенціалу. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 4. С. 435-440. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-68>
- 4. Іпатов А. В. Механізми залучення інвестицій для підвищення конкурентного потенціалу аграрного сектору. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 6. С. 105-110. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-6-21>
- 5. Карась Ю. М., Іпатов А.В. Ресурсний потенціал аграрного підприємства в період воєнного стану в Україні. Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції м.Полтава, 30 листопада 2022 р. С. 58-60.
- 6. Іпатов А. В. Інформаційна складова конкурентного потенціалу аграрних підприємств. Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 16 травня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 326-329.
- 7. Іпатов А. В. Активізація інвестиційної діяльності в аграрному секторі. Шляхи підвищення конкурентоспроможності регіону в умовах сталого розвитку : Матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. м. Миколаїв, 28 листопада 2024 р. / За заг. ред. Скупського Р.М. Миколаїв: ВСП МІРЛ ЗВО «Університет «Україна», 2024. С. 123.
- 8. Іпатов А. В. Формування інвестиційного забезпечення підприємств аграрного сектору. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та розвиток соціально-економічних систем» : тези доповідей, 4 грудня 2024 р. Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2024. С. 352-355.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаренко Петро Миколайович

2. Petro M. Makarenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.06.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8967-9122

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Красноручський Олександр Олександрович
2. Oleksii O. Krasnorutskyi

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1744-3257

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, буд. 1-а, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононенко Жанна Андріївна
2. Zhanna A. Kononenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0074-8249

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський університет економіки і торгівлі

Код за ЄДРПОУ: 01597997

Місцезнаходження: вул. Івана Банка, буд. 3, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вараксіна Олена Вікторівна

2. Olena V. Varaksina

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1351-6578

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сквороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волкова Неля Василівна

2. Nelia V. Volkova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8374-1546

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сквороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дячков Дмитро Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дячков Дмитро Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кузьміна Наталія Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна